

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-581

27.5.2026

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Vesentlig premieøkning? – fal. § 3-3.

Sikrede hadde to husforsikringer hos foretaket. Ved fornyelsen for perioden september 2025 – september 2026 orienterte foretaket om økt premie for produktene. Årspremien for forrige forsikringsperiode sammenlignet med neste periode, viste at premiene økte med 23,5 % og 25,9 %. I forsikringsdokumentene var økningene primært begrunnet i indeksregulering, økning i antall skader, erstatningsutbetalinger og sikredes individuelle skadehistorikk. Sikrede klaget på premieøkningen og fikk senere tilbud om rabatt på begge forsikringene. Dette tilsvarte en prisøkning fra fornyelse på 14,9 % og 17,5 %. Sikrede avslo tilbudet, men godtok senere en løsning hvor egenandelen ble endret fra kr 8 000 til kr 20 000 for å redusere årsprisen. Sikrede etterspurte likevel en tallfestet, individuell og etterprøvbar begrunnelse for premieøkningen. Foretaket mente at det hadde redegjort tilstrekkelig for premieøkningen etter fal. § 3-3, og viste til at prisøkningen ikke kunne regnes som vesentlig. Nemnda kom til at foretakets premieøkning ikke kunne anses som en vesentlig økning, og bemerket at Finansklagenemnda utover dette ikke hadde grunnlag for å vurdere foretakets premieberegning eller premiestruktur.

Saksfremstilling

Saken gjelder foretakets premieøkning ved fornyelse av sikredes forsikringsavtale.

Foretaket sendte 21.8.25 ut forsikringsdokumenter og faktura til sikrede i forbindelse med fornyelse av forsikringsavtalen 25.9.25. Avtaleperioden var 25.9.25–25.9.26. Under punktet «Nyheter og endringer» sto det at:

Indeksregulering 2025

Hvert år reguleres verdien av bygninger og innbo/løsøre i takt med prisutviklingen i samfunnet. Justeringen er lik i alle selskaper. Indeksreguleringen fra 01.01.2025 er:

- Bygninger 8,9 %

- Innbo/løsøre 3,6 %

Prisøkning som følge av indeksregulering kommer i tillegg til eventuelle prisøkninger for den enkelte forsikring.

Endring i pris

Prisene øker utover indeksreguleringen på grunn av økning i antall skader og erstatningsutbetalinger. Økning i antall skader skyldes et villere og våtere vær og vi mottar flere skader relatert til klima, blant annet styrtregn og frost. Din individuelle skadehistorikk er også lagt til grunn i prisberegningen for neste forsikringsår.

Prisen for husforsikring på bolig X steg ved fornyelsen fra kr 34 925 til kr 43 118 (23 % økning).

Prisen for husforsikring på bolig y steg i pris ved fornyelsen fra kr 8 535 til kr 10 749 (25,95 % økning).

Den 21.8.25 sendte sikrede slik melding til foretaket:

... Jeg har to husforsikringer hos dere, og registrerer nok en gang en betydelig økning i premiene. Den varslede økningen fra innværende år til neste år fremstår igjen som uforholdsmessig høy ...

(...)

Jeg ber om:

En konkret og etterprøvbar begrunnelse for økningene, utover generelle henvisninger til 'prisøkninger i markedet', da dette ligger skyhøyt over generell prisvekst.

Et revidert pristilbud på et akseptabelt nivå for begge adresser.

Jeg ønsker en skriftlig tilbakemelding med konkret begrunnelse og nytt tilbud innen 10 virkedager ...

Foretaket svarte følgende samme dag:

... Første jeg ser er at du ikke lengre har bilforsikring her. Da mister du samlerabatt fra 14% til 10%. Så 4% her er ikke prisøkning i forhold til prisvekst eller fornyelse. Jeg fikk også en forklaring fra produkt avdelingen:

I tillegg har vi oppdatert tariffen vår nylig, det betyr at vi har lagt inn den ferskeste skadedataen for å beregne så riktige priser som mulig i forhold til risikoen vi tar på oss. En av funnene som ble gjort i ny hustariff er at hus med utleie har høyere risiko enn det forrige tariff la til grunn. Det betyr at utleide hus nå er blitt dyrere å forsikre hos oss. Det kan også være andre variabler i den nye tariffen som slår ut, for eksempel er geografi veldig avgjørende. Hus i (nord) er dessverre kostbare å forsikre, det handler ikke om at vi skal tjene mer penger på disse husene, det handler kun om at tariffen vår viser at dette er riktig premie å ta, basert på skadedataen vi har i historikken vår

Og i den generelle prisøkningen for alle fornyelser et dette forklaringen:

Prisøkningen skyldes flere faktorer, blant annet økte byggekostnader, flere skader og høyere erstatningsutbetalinger generelt.

Årets premieøkning baserer seg delvis på konsumprisindeksen (KPI), men også i stor grad på skadestatistikken – særlig innen hus- og bilforsikring. Vi har hatt en økning i både antall og omfang av skader, samtidig som kostnadene for reparasjoner, deler og materialer har steget betydelig. Dette fører til høyere erstatningsutbetalinger enn tidligere, noe som påvirker premiene.

Jeg har lagt inn det jeg kan av reduksjon i pris, dette får du dokumenter på i morgen. Hvis du ønsker å få tilbud på bilforsikring for å få med samlerabatt igjen kan vi gjerne ringe deg for å sjekke dette.

Sikrede fikk i dialog med foretaket rabatt på begge husforsikringene. Pris på bolig X etter rabatt fra 25.9.25 var på kr 40 141. Dette tilsvarte en prisøkning fra fornyelse på 14,93 %. Pris på bolig Y etter rabatt fra 25.9.25 var kr 10 025, dvs. en prisøkning fra fornyelse på 17,47 %.

Den 22.8.25 avsto sikrede foretakets tilbud. Sikrede skrev bl.a. at «[e]ndringen på kr 2 977 for (bolig X) og kr 724 for (bolig Y) (var) kosmetisk, og totalprisen ... fortsatt (var) uakseptabelt høy». Sikrede påpekte også at foretaket ikke hadde «pekt på konkrete, etterprøvbare forhold ved (sikredes) to adresser som begrunne(t) 20–26 % økning fra ett år til det neste». Sikrede viste videre til at det var en manglende individuell begrunnelse.

Foretaket svarte at «(sikrede) ha(dde) fått en forklaring ... med begrunnelser som omfatte(t) (sikrede) med tanke på geografi og type risiko i henhold til utleie og flere boenheter i forsikringen (hans), noe individuell dokumentasjon spesifikt på (sikredes) adresse (var) ikke noe (foretaket) opprette(t) eller (kunne) sende ut». Videre skrev foretaket at det «dessverre ikke (kunne) gå noe mer ned i pris enn tilbudet (sikrede) ha(dde) fått».

Den 28.8.25 ble sikrede presentert en løsning med å endre egenandel fra kr 8 000 til kr 20 000 for å få redusert årsprisen. Dette aksepterte sikrede den 29.8.25. I den forbindelse mottok sikrede endringsdokumenter 1.9.25.

Sikrede anfører at premieøkningen er urimelig. Premien på husforsikringene har økt kraftig uten tallfestet, individuell og etterprøvbar begrunnelse. Økningene fremstår som usaklige og uforholdsmessige for sikredes objekter. Foretaket må gi en spesifisert premieoppstilling per adresse (grunnpremie, påslag i kr/% for utleie/geografi/byggtype/sikring m.m., rabatter, samt skatter og avgifter), vise til tallfestet effekt av ny tariff og skadestatistikk, samt redegjøre for differansen sammenlignet med fjorårets premie.

Foretaket viser kun til generelle forhold uten å tallfeste effekten for sikredes adresser. Ingen individuell risikoanalyse er fremlagt (tilstand, sikring, oppgraderinger, konstruksjon, brann/vann, egen skadehistorikk). Samlerabatten forklarer ikke et tosifret hopp i huspremiene. KPI og byggekostnader ligger klart under 20–26 %. Bolig x er beløpsbegrenset, noe som svekker foretakets forklaring om «kraftig økte byggekostnader».

Foretaket må oppgi grunnpremien, alle risikopåslag, alle rabatter, skatter/avgifter, en sammenligning mot fjorårets premie som forklarerer differansen, samt tallfestet effekt av ny tariff og skadestatistikk.

Premien må fastsettes på et akseptabelt og dokumentert nivå. Det må foretas en korleksjon/tilbakebetaling dersom premien er usaklig eller udokumentert.

Foretaket anfører at det har oppfylt sine forpliktelser etter lov og praksis. Avtalen er fornyet med en endret pris. Premieøkningen anses ikke som en endring av selve forsikringsavtalen. Det vises i den sammenheng til FinKN 2014-492. Praksis viser at premieøkning som begrunnes med økning i foretakets generelle skadestatistikker/risiko godtas.

Sikrede er varslet om endringen i vilkår og premie i de årlige fornyelsene. Praksis hos FinKN legger til grunn at det ved vesentlige premieøkninger kreves en redegjørelse med begrunnelse for økning utover den vanlige fornyelsen. Den årlige prosentvise økningen ligger her under det som vurderes som vesentlig.

Premieøkningen er varslet i tråd med fal. § 3-3, og det er gitt en rimelig og individuell tilpasning i etterkant. Foretaket plikter ikke å gi en detaljert redegjørelse for de forskjellige elementene i prisøkningen. Sikrede har tilstrekkelig informasjon til å vurdere om han ønsker å fortsette som kunde. Det foreligger ingen rettslig plikt til å gi ytterligere reduksjon i premien.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets premieøkning ved fornyelse er i samsvar med reglene i forsikringsavtaleloven.

Finansklagenemnda har ikke grunnlag for å vurdere foretakets premieberegning eller premiestruktur, jf. FinKN 2021-510 og 2020-86. Det vises også til FinKN 2026-255, hvor nemnda uttalte at:

Spørsmål knyttet til foretakets premieberegning og premiestruktur er regulert i forsikringsvirksomhetsloven og underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Det er utenfor Finansklagenemndas mandat å vurdere slike spørsmål, jf. FinKN 2021-510 og 2020-86.

Finansklagenemndas mandat er derfor begrenset til å vurdere om premieøkningen er varslet i samsvar med fal. § 3-3 andre ledd:

Vil forsikringsforetaket endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan foretaket ikke påberope.

Det følger av bestemmelsen at dersom foretaket vil endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan foretaket ikke påberope.

Formuleringen «de nye vilkårene» peker etter ordlyden i retning av forsikringsvilkårene i forsikringsavtalen og ikke økning i premie, men nemndspraksis har lagt til grunn at varslingsbestemmelsen også gjelder ved vesentlige premieøkninger, jf. FinKN 2013-173 og 2018-774 med henvisninger. Hvis foretaket unnlater å redegjøre for en vesentlig premieøkning, kan det derfor ikke påberope seg økningen, jf. FinKN 2025-139.

Fal. § 3-3 inneholder ingen begrensning mht. hvilke endringer som kan gjøres, men krever at det gis en redegjørelse for endringen. Det er likevel ingen krav til innholdet i redegjøringen. Det er derfor ikke grunnlag for sikredes anførsel om at «Foretaket må gi en spesifisert premieoppstilling per adresse (grunnpremie, påslag i kr/% for utleie/geografi/byggtype/sikring m.m., rabatter, samt skatter og avgifter), vise til tallfestet effekt av ny tariff og skadestatistikk».

Sikrede krever også en redegjørelse for «differansen sammenlignet med fjorårets premie». Dette skal fremgå av premievarselet etter forsikringsavtaleforskriften § 3.

Om premieøkningen er vesentlig avhenger både av beløpets størrelse og prosent, jf. FinKN 2021-510. I FinKN 2014-428 uttalte nemnda at «(d)et er ikke uten videre gitt at 25 % premieøkning må regnes som vesentlig», mens det følger av FinKN 2014-105 at en premieøkning på 44 % i utgangspunktet må regnes som vesentlig. Nemnda kom i FinKN 2019-518 under noe tvil til at en generell økning på 20 % med kr 3 000 (fra kr 15 579 til kr 18 534) i bilforsikring ikke kunne regnes som vesentlig, mens i FinKN 2019-242 ble en økning med 40 % og et beløp på kr 742 (fra kr 1 690 til kr 2 432) regnet som vesentlig selv om beløpet var beskjedent.

Det følger av fornyelsesdokumentene utstedt 21.8.25 at premien for bolig X øket fra kr 34 925 til kr 43 118, som gir en økning på kr 8 193 eller 23,5 %. Premien for bolig Y økte fra kr 8 535 til kr 10 749, dvs. kr 2 214 og 25,9 %. Med utgangspunkt i nemndspraksis kan nemnda ikke se at det her dreier seg om «vesentlig økning» verken når det gjelder beløp eller prosent.

Sikrede viser til at premieøkningen er høyere enn økning i KPI. Premien for forsikring avhenger ikke bare av prisutviklingen, men også av generell og individuell skadestatistikk. I perioder med mye skader er det derfor naturlig at premieøkningen langt overstiger den alminnelige prisstigningen.

Det betyr at foretaket ikke er forpliktet til å redegjøre for endringen etter fal. § 3-3. Det er dermed ikke nødvendig for nemnda å vurdere foretakets redegjørelse for økningen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).